

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 7ης Μαρτίου 2019*

«Αίτηση αναιρέσεως – Θεσμικό δίκαιο – Πρωτοβουλία πολιτών – Κανονισμός (ΕΕ) 211/2011 – Καταχώριση της προτάσεως πρωτοβουλίας πολιτών – Άρθρο 4, παράγραφος 2, στοιχείο β' – Προϋπόθεση σύμφωνα με την οποία η πρόταση δεν πρέπει να ευρίσκεται καταφανώς εκτός του πλαισίου των αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής βάσει των οποίων αυτή μπορεί να υποβάλει πρόταση για την έκδοση νομικής πράξεως προς εφαρμογή των Συνθηκών – Βάρος αποδείξεως – Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή – Άρθρο 174 ΣΛΕΕ – Πρωτοβουλία πολιτών “Πολιτική συνοχής για την ισότητα των περιφερειών και τη διατήρηση των ιδιαίτερων πολιτιστικών χαρακτηριστικών τους” – Αίτηση καταχωρίσεως – Απόρριψη από την Επιτροπή»

Στην υπόθεση C-420/16 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 28 Ιουλίου 2016,

Balázs-Árpád Izsák, κάτοικος Târgu Mureș (Ρουμανία),

Attila Dabis, κάτοικος Βουδαπέστης (Ουγγαρία),

εκπροσωπούμενοι από τον D. Sobor, ügyvéd,

αναιρεσείοντες,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι:

η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, εκπροσωπούμενη από τις K. Banks και K. Talabér-Ritz καθώς και από τους H. Krämer και B.- R. Killmann,

καθής πρωτοδίκως,

η **Ουγγαρία**, εκπροσωπούμενη από τον M. Z. Fehér,

η **Ελληνική Δημοκρατία**,

η **Ρουμανία**, εκπροσωπούμενη από τους R.H. Radu και C. R. Canțar καθώς και από τις C.-M. Florescu, L. Lițu και E. Gane,

η **Σλοβακική Δημοκρατία**, εκπροσωπούμενη από την B. Riczioná,

παρεμβαίνουσες πρωτοδίκως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ουγγρική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Silva de Lapuerta, Αντιπρόεδρο του Δικαστηρίου, προεδρεύουσα του πρώτου τμήματος, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, E. Regan και S. Rodin (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Mengozzi

γραμματέας: R. Șereș, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 3ης Μαΐου 2018,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 4ης Οκτωβρίου 2018,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με την αίτηση αναιρέσεως, οι Balázs-Árpád Izsák και Attila Dabis ζητούν να αναιρεθεί η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 10ης Μαΐου 2016, Izsák και Dabis κατά Επιτροπής (T-529/13, EU:T:2016:282, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία απορρίφθηκε η προσφυγή τους περί ακυρώσεως της αποφάσεως C(2013) 4975 τελικό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της 25ης Ιουλίου 2013, σχετικά με την αίτηση καταχωρίσεως της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας πολιτών «Πολιτική συνοχής για την ισότητα των περιφερειών και τη διατήρηση των ιδιαίτερων πολιτιστικών χαρακτηριστικών τους», η οποία είχε υποβληθεί στην Επιτροπή στις 18 Ιουνίου 2013 (στο εξής: επίδικη απόφαση).

Το νομικό πλαίσιο

- 2 Οι αιτιολογικές σκέψεις 1, 2, 4 και 10 του κανονισμού (ΕΕ) 211/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, σχετικά με την πρωτοβουλία πολιτών (ΕΕ 2011, L 65, σ. 1, και διορθωτικό ΕΕ 2012, L 94, σ. 49), έχουν ως εξής:

«(1) Η συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) ενισχύει την ιθαγένεια της Ένωσης και βελτιώνει περαιτέρω τη δημοκρατική λειτουργία της Ένωσης προβλέποντας, μεταξύ άλλων, ότι κάθε πολίτης έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στη δημοκρατική ζωή της Ένωσης μέσω της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας πολιτών. Η διαδικασία αυτή παρέχει στους πολίτες τη δυνατότητα να προσεγγίζουν απευθείας με αίτημά τους την Επιτροπή, καλώντας τη να υποβάλει πρόταση έκδοσης νομικής πράξης της Ένωσης για την εφαρμογή των συνθηκών, δυνατότητα παρόμοια με το δικαίωμα που εκχωρείται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δυνάμει του άρθρου 225 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και στο Συμβούλιο δυνάμει του άρθρου 241 της ΣΛΕΕ.

(2) Οι διαδικασίες και προϋποθέσεις που απαιτούνται για την πρωτοβουλία πολιτών θα πρέπει να είναι σαφείς, απλές, εύχρηστες και ανάλογες με τον χαρακτήρα της πρωτοβουλίας πολιτών, ώστε να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των πολιτών και να καθιστούν την Ένωση περισσότερο προσιτή. Θα πρέπει, ακόμη, να επιτυγχάνουν μια συνετή ισορροπία ανάμεσα σε δικαιώματα και υποχρεώσεις.

[...]

- (4) Η Επιτροπή θα πρέπει να παρέχει στους πολίτες, ύστερα από σχετικό αίτημα, πληροφορίες και άτυπες συμβουλές σχετικά με πρωτοβουλίες πολιτών, κυρίως όσον αφορά τα κριτήρια καταχώρισης.

[...]

- (10) Προκειμένου να διασφαλιστεί η συνοχή και η διαφάνεια σε σχέση με τις προτεινόμενες πρωτοβουλίες πολιτών και να αποφευχθεί η περίπτωση συλλογής υπογραφών για πρόταση πρωτοβουλίας πολιτών που δεν είναι σύμφωνη με τις προϋποθέσεις του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να είναι υποχρεωτική η καταχώριση των πρωτοβουλιών αυτών σε δικτυακό τόπο που θα διαθέσει για τον σκοπό αυτό η Επιτροπή πριν από τη συγκέντρωση των απαιτούμενων δηλώσεων υποστήριξης από τους πολίτες. Όλες οι προτεινόμενες πρωτοβουλίες πολιτών που είναι σύμφωνες με τις προϋποθέσεις του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να καταχωρίζονται από την Επιτροπή. Η Επιτροπή θα πρέπει να επιλαμβάνεται της καταχώρισης σύμφωνα με τις γενικές αρχές της χρηστής διοίκησης.»

- 3 Το άρθρο 1 του κανονισμού 211/2011 ορίζει τα εξής:

«Ο παρών κανονισμός θεσπίζει τις διαδικασίες και τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την υποβολή πρωτοβουλίας πολιτών όπως προβλέπει το άρθρο 11 ΣΕΕ και το άρθρο 24 ΣΛΕΕ.»

- 4 Κατά το άρθρο 2 του κανονισμού αυτού:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) ως “πρωτοβουλία πολιτών” νοείται πρωτοβουλία η οποία υποβάλλεται στην Επιτροπή σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, με την οποία η Επιτροπή καλείται, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, να υποβάλει οποιαδήποτε κατάλληλη πρόταση επί θεμάτων στα οποία οι πολίτες θεωρούν ότι απαιτείται νομική πράξη της [Ένωσης] για την εφαρμογή των Συνθηκών και την οποία υποστηρίζουν έγκυρα τουλάχιστον ένα εκατομμύριο υπογράφοντες προερχόμενοι από το ένα τέταρτο τουλάχιστον των κρατών μελών·

[...]

- 3) ως “διοργανωτές” νοούνται τα φυσικά πρόσωπα τα οποία σχηματίζουν μια επιτροπή πολιτών υπεύθυνη για την κατάρτιση και υποβολή πρωτοβουλίας πολιτών στην Επιτροπή.»

- 5 Το άρθρο 4, παράγραφοι 1 έως 3, του εν λόγω κανονισμού προβλέπει τα εξής:

«1. Πριν από την έναρξη της συγκέντρωσης των δηλώσεων υποστήριξης από τους υπογράφοντες σχετικά με προτεινόμενη πρωτοβουλία πολιτών, οι διοργανωτές οφείλουν να καταχωρίσουν την πρωτοβουλία στην Επιτροπή, παρέχοντας τις πληροφορίες στις οποίες αναφέρεται το παράρτημα II, ιδίως σχετικά με το αντικείμενο και τους στόχους της προτεινόμενης πρωτοβουλίας πολιτών.

Οι εν λόγω πληροφορίες παρέχονται σε μία από τις επίσημες γλώσσες της Ένωσης, σε επιγραμμικό μητρώο το οποίο διατίθεται ειδικά για τον σκοπό αυτόν από την Επιτροπή (“μητρώο”).

Οι διοργανωτές παρέχουν, για το μητρώο και, όταν κρίνεται σκόπιμο, στον δικτυακό τόπο τους, τακτική ενημέρωση των πληροφοριών σχετικά με τις πηγές στήριξης και χρηματοδότησης της προτεινόμενης πρωτοβουλίας πολιτών.

Μετά την επικύρωση της καταχώρισης σύμφωνα με την παράγραφο 2, οι διοργανωτές μπορούν να καταθέσουν στο μητρώο το κείμενο της προτεινόμενης πρωτοβουλίας πολιτών και σε άλλες επίσημες γλώσσες της Ένωσης. Η μετάφραση της προτεινόμενης πρωτοβουλίας πολιτών σε άλλες επίσημες γλώσσες της Ένωσης αποτελεί ευθύνη των διοργανωτών.

Η Επιτροπή δημιουργεί σημείο επαφής για την παροχή πληροφοριών και συνδρομής.

2. Εντός δύο μηνών από την παραλαβή των πληροφοριών στις οποίες αναφέρεται το παράρτημα II, η Επιτροπή καταχωρίζει προτεινόμενη πρωτοβουλία πολιτών με μοναδικό αριθμό μητρώου και αποστέλλει βεβαίωση της καταχώρισης στους διοργανωτές, υπό τον όρο ότι πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

[...]

β) η προτεινόμενη πρωτοβουλία πολιτών δεν ευρίσκεται καταφανώς εκτός του πλαισίου των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής να υποβάλλει πρόταση για την έκδοση νομικής πράξης της Ένωσης για την εφαρμογή των συνθηκών·

[...]

3. Η Επιτροπή απορρίπτει την καταχώριση εάν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις της παραγράφου 2.

Εφόσον αρνηθεί την καταχώριση προτεινόμενης πρωτοβουλίας πολιτών, η Επιτροπή αναφέρει στους διοργανωτές τους λόγους της άρνησης, καθώς και όλα τα πιθανά ένδικα και εξώδικα μέσα που τίθενται στη διάθεσή τους.»

Το ιστορικό της διαφοράς και η επίδικη απόφαση

- 6 Το ιστορικό της διαφοράς, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, μπορεί να συνοψισθεί ως εξής.
- 7 Στις 18 Ιουνίου 2013, οι νυν αναιρεσεύοντες, από κοινού με πέντε ακόμη πρόσωπα, υπέβαλαν στην Επιτροπή μια πρόταση ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας πολιτών (στο εξής: ΕΠΠ) με τον τίτλο «Πολιτική συνοχής για την ισότητα των περιφερειών και τη διατήρηση των ιδιαίτερων πολιτιστικών χαρακτηριστικών τους» (στο εξής: επίμαχη πρόταση ΕΠΠ).
- 8 Στο μητρώο το οποίο διατίθεται στο διαδίκτυο από την Επιτροπή προς τον σκοπό αυτό, οι νυν αναιρεσεύοντες παρείχαν, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 211/2011, τις κατά το παράρτημα II του ως άνω κανονισμού ελάχιστες πληροφορίες (στο εξής: απαιτούμενες πληροφορίες), ιδίως όσον αφορά τη συνοπτική έκθεση του αντικειμένου και των σκοπών της επίμαχης προτάσεως ΕΠΠ.
- 9 Από τα στοιχεία που παρείχαν οι νυν αναιρεσεύοντες ως απαιτούμενες πληροφορίες προέκυπτε ότι σκοπός της επίμαχης προτάσεως ΕΠΠ ήταν να δώσει η Ένωση, στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής, ιδιαίτερη προσοχή στις περιφέρειες των οποίων τα εθνοτικά, πολιτιστικά, θρησκευτικά ή γλωσσικά χαρακτηριστικά διαφέρουν από εκείνα των γειτνιαζουσών περιφερειών.
- 10 Στα στοιχεία που παρείχαν ως απαιτούμενες πληροφορίες, οι νυν αναιρεσεύοντες επισύναψαν, σύμφωνα με το παράρτημα II του κανονισμού 211/2011, λεπτομερέστερες πληροφορίες για το αντικείμενο, τους σκοπούς και το πλαίσιο της επίμαχης προτάσεως ΕΠΠ (στο εξής: συμπληρωματικές πληροφορίες).

- 11 Κατά τους νυν αναιρεσείοντες, η πολιτική συνοχής κατά τα άρθρα 174 έως 178 ΣΛΕΕ πρέπει, προκειμένου να ανταποκρίνεται στις θεμελιώδεις αξίες τις οποίες ορίζουν τα άρθρα 2 και 3 ΣΕΕ, να συμβάλλει στη διατήρηση των ιδιαίτερων εθνικών, πολιτιστικών, θρησκευτικών ή γλωσσικών χαρακτηριστικών των περιφερειών με εθνικές μειονότητες, που απειλούνται από την ευρωπαϊκή οικονομική ολοκλήρωση, και στην άρση των μειονεκτημάτων και των δυσμενών διακρίσεων που πλήττουν την οικονομική ανάπτυξη των περιφερειών αυτών. Κατά συνέπεια, η προτεινόμενη πράξη θα έπρεπε να παρέχει στις περιφέρειες με εθνικές μειονότητες ίσες δυνατότητες προσβάσεως στα ταμεία, στους πόρους και στα προγράμματα της ενωσιακής πολιτικής συνοχής με εκείνες των νυν επιλέξιμων περιφερειών, όπως αυτές παρατίθενται στον κατάλογο του παραρτήματος I του κανονισμού (ΕΚ) 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Μαΐου 2003, για τη θέσπιση μιας κοινής ονοματολογίας των εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTS) (ΕΕ 2003, L 154, σ. 1). Οι εγγυήσεις αυτές μπορούσαν, κατά τους νυν αναιρεσείοντες, να συμπεριλάβουν την εγκαθίδρυση αυτόνομων περιφερειακών οργάνων με επαρκείς εξουσίες ώστε να συνδράμουν τις περιφέρειες με εθνικές μειονότητες για τη διατήρηση των εθνικών, γλωσσικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών τους καθώς και της ταυτότητάς τους.
- 12 Με την επίδικη απόφαση, η Επιτροπή απέρριψε την αίτηση καταχώρισεως της επίμαχης προτάσεως ΕΠΠ, για τον λόγο ότι από τη διεξοδική εξέταση των μνημονευόμενων στην πρόταση αυτή διατάξεων των Συνθηκών, καθώς και όλων των υπόλοιπων πιθανών νομικών βάσεων, προέκυπτε ότι η εν λόγω πρόταση κείται καταφανώς εκτός του πλαισίου των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής βάσει των οποίων αυτή μπορεί να υποβάλει πρόταση για την έκδοση νομικής πράξεως της Ένωσης προς εφαρμογή των Συνθηκών.

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- 13 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 27 Σεπτεμβρίου 2013, οι νυν αναιρεσείοντες άσκησαν προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως.
- 14 Προς στήριξη της προσφυγής τους, προέβαλαν έναν μοναδικό λόγο ακυρώσεως, με τον οποίο υποστήριξαν ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, διότι απέρριψε την αίτηση καταχώρισεως της επίμαχης προτάσεως ΕΠΠ βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 211/2011.
- 15 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, εν ολίγοις, ότι η Επιτροπή, εκτιμώντας ότι η επίμαχη πρόταση ΕΠΠ ευρίσκετο καταφανώς εκτός του πλαισίου των αρμοδιοτήτων που της παρέχουν τη δυνατότητα να υποβάλει πρόταση για την έκδοση, συναφώς, νομικής πράξεως, ουδόλως υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο.
- 16 Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή ως αβάσιμη.

Αιτήματα των διαδίκων

- 17 Οι αναιρεσείοντες ζητούν από το Δικαστήριο:
- να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να ακυρώσει την επίδικη απόφαση·
 - επικουρικώς, να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο, και
 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

- 18 Η Ουγγαρία ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να αποφανθεί επί της ουσίας της υποθέσεως ή να την αναπέμψει στο Γενικό Δικαστήριο.
- 19 Η Επιτροπή, η Ρουμανία και η Σλοβακική Δημοκρατία ζητούν από το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και να καταδικάσει τους αναιρεσιέοντες στα δικαστικά έξοδα.

Επί του αιτήματος επανάληψης της προφορικής διαδικασίας

- 20 Σύμφωνα με το άρθρο 82, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, η προφορική διαδικασία περατώθηκε μετά την ανάπτυξη, στις 4 Οκτωβρίου 2018, των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα P. Mengozzi.
- 21 Με έγγραφο της 1ης Νοεμβρίου 2018, η Ρουμανία ζήτησε να διαταχθεί η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.
- 22 Το εν λόγω κράτος μέλος, αμφισβητώντας τη συλλογιστική του γενικού εισαγγελέα στα σημεία 51 έως 55 των προτάσεών του, διατείνεται, κατ' ουσίαν, ότι αυτός διατύπωσε δύο επιχειρήματα επί των οποίων δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των διαδίκων. Κατά το εν λόγω κράτος μέλος, ο γενικός εισαγγελέας, πρώτον, περιέλαβε τις περιφέρειες με εθνικές μειονότητες στην κατηγορία των διασυνοριακών περιοχών που μνημονεύονται στο άρθρο 174, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ. Δεύτερον, υποστήριξε ότι η μνεία των διασυνοριακών περιοχών που περιλαμβάνεται στο άρθρο 174 ΣΛΕΕ ήταν ικανή να κλονίσει το συμπέρασμα ότι το άρθρο αυτό πρέπει να εφαρμόζεται κατά τρόπο σύμφωνο προς την πολιτική, διοικητική και θεσμική πραγματικότητα που επικρατεί στα κράτη μέλη, και, επομένως, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 2, ΣΕΕ.
- 23 Συναφώς, από το άρθρο 252, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, προκύπτει ότι ο ρόλος του γενικού εισαγγελέα έγκειται στο να διατυπώνει δημόσια, με πλήρη αμεροληψία και ανεξαρτησία, αιτιολογημένες προτάσεις επί των υποθέσεων οι οποίες απαιτούν, σύμφωνα με τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την παρέμβασή του, εξυπακουμένου ότι το Δικαστήριο δεν δεσμεύεται από τις εν λόγω προτάσεις ούτε από την αιτιολογία των εν λόγω προτάσεων (πρβλ. αποφάσεις της 18ης Ιουλίου 2013, Επιτροπή κ.λπ. κατά Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P και C-595/10 P, EU:C:2013:518, σκέψη 57, καθώς και της 6ης Οκτωβρίου 2015, Επιτροπή κατά Andersen, C-303/13 P, EU:C:2015:647, σκέψη 33).
- 24 Κατά συνέπεια, η διαφωνία διαδίκου με τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα, ανεξαρτήτως των ζητημάτων που εξετάζονται στο πλαίσιο των εν λόγω προτάσεων, δεν μπορεί να συνιστά αυτή καθαυτήν λόγο που δικαιολογεί την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας (αποφάσεις της 22ας Νοεμβρίου 2012, E.ON Energie κατά Επιτροπής, C-89/11 P, EU:C:2012:738, σκέψη 62, καθώς και της 17ης Σεπτεμβρίου 2015, Mory κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-33/14 P, EU:C:2015:609, σκέψη 26).
- 25 Ωστόσο, το άρθρο 83 του Κανονισμού Διαδικασίας παρέχει τη δυνατότητα στο Δικαστήριο, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, να διατάξει οποτεδήποτε την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, μεταξύ άλλων όταν, προς επίλυση της διαφοράς, χρειάζεται να στηριχθεί σε επιχείρημα επί του οποίου δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των ενδιαφερομένων (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Συμβούλιο κατά Front Polisario, C-104/16 P, EU:C:2016:973, σκέψη 62).
- 26 Εν προκειμένω, όμως, δεν συντρέχει τέτοια περίπτωση.
- 27 Συναφώς, επισημαίνεται ότι η Ρουμανία ερμηνεύει εν μέρει εσφαλμένως τις ως άνω προτάσεις. Η συλλογιστική του γενικού εισαγγελέα που εκτίθεται στα σημεία 51 έως 55 των προτάσεών του αφορά το ζήτημα αν οι περιφέρειες με εθνικές μειονότητες μπορούν να χαρακτηρισθούν ως περιοχές κατά την έννοια του άρθρου 174, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, και ειδικότερα ως περιοχές που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα δημογραφικά μειονεκτήματα, και, στο πλαίσιο αυτό, αν ο κατάλογος των μειονεκτημάτων

που προβλέπει η διάταξη αυτή είναι ενδεικτικός ή εξαντλητικός. Το εν λόγω ζήτημα, όμως, το οποίο αφορά, μεταξύ άλλων, τον χαρακτήρα του εν λόγω καταλόγου και το οποίο προβλήθηκε από τους αναιρεσείοντες με την αίτηση αναιρέσεως, συζητήθηκε εκτενώς μεταξύ των διαδίκων.

- 28 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, το Δικαστήριο, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, κρίνει ότι παρέλκει η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

- 29 Προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως, οι αναιρεσείοντες προβάλλουν πέντε λόγους αναιρέσεως. Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως προβάλλεται παράβαση του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης) και του άρθρου 92, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου. Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως προβάλλεται παράβαση του άρθρου 11, παράγραφος 4, ΣΕΕ και του άρθρου 4, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 211/2011. Ο τρίτος λόγος αναιρέσεως αφορά παράβαση του άρθρου 4, παράγραφος 2, και του άρθρου 174 ΣΛΕΕ. Με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως προβάλλεται παράβαση των άρθρων 7 και 167 ΣΛΕΕ, του άρθρου 3, παράγραφος 3, ΣΕΕ, του άρθρου 22 του Χάρτη και των διατάξεων των Συνθηκών σχετικά με την απαγόρευση των διακρίσεων. Με τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως προβάλλεται εσφαλμένη ερμηνεία της έννοιας της «καταχρήσεως δικαιώματος» στην απόφαση επί των δικαστικών εξόδων.
- 30 Επιπλέον, με την αίτηση για τη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως, οι αναιρεσείοντες ζήτησαν να προβάλουν, βάσει του άρθρου 127 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, τρεις νέους λόγους αναιρέσεως, αντλούμενους αντιστοίχως από παραβίαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως, από μερική μη καταχώριση της επίμαχης προτάσεως ΕΠΠ καθώς και από παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως.
- 31 Πρέπει καταρχάς να εξετασθούν από κοινού ο πρώτος, ο δεύτερος και ο τρίτος λόγος αναιρέσεως, καθόσον, με αυτούς τους λόγους αναιρέσεως, οι αναιρεσείοντες προσάπτουν, κατ' ουσίαν, στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε, ιδίως με τις σκέψεις 72 έως 74, 81 και 85 έως 87 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, σε πολλαπλή πλάνη εκτιμώντας ότι τα άρθρα 174 έως 178 ΣΛΕΕ σχετικά με την ενωσιακή πολιτική συνοχής δεν μπορούσαν να αποτελέσουν νομική βάση για την έκδοση της προτεινόμενης πράξεως.

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 32 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο προσέβαλε τα δικονομικά δικαιώματά τους, όπως αυτά απορρέουν από το άρθρο 47 του Χάρτη και από το άρθρο 92, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, καθόσον διαπίστωσε, με τις σκέψεις 81 και 85 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι οι νυν αναιρεσείοντες δεν είχαν αποδείξει ούτε ότι η εφαρμογή της ενωσιακής πολιτικής συνοχής, τόσο από την Ένωση όσο και από τα κράτη μέλη, απειλούσε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των περιφερειών με εθνικές μειονότητες ούτε ότι τα ιδιαίτερα εθνοτικά, πολιτιστικά, θρησκευτικά ή γλωσσικά χαρακτηριστικά των περιφερειών με εθνικές μειονότητες θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως σοβαρό και μόνιμο δημογραφικό μειονέκτημα, κατά την έννοια του άρθρου 174, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα, οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο όφειλε, πριν διαπιστώσει τα προαναφερόμενα, να τους ενημερώσει ότι όφειλαν να αποδείξουν τέτοιου είδους περιστατικά.
- 33 Συνεπώς, κατά τους αναιρεσείοντες, το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε επί τη βάσει απλών υποθέσεων, όπως εξάλλου προκύπτει από τη διατύπωση της σκέψεως 87 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως.

- 34 Κατά την Επιτροπή και τη Σλοβακική Δημοκρατία, ο ως άνω λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.
- 35 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσιδόντες, υποστηρίζόμενοι από την Ουγγαρία, προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο, κατ' ουσίαν, ότι παρέβη το άρθρο 11, παράγραφος 4, ΣΕΕ και ότι εσφαλμένα εφάρμοσε τη μνημονευόμενη στο άρθρο 4, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 211/2011 προϋπόθεση, καθόσον εκτίμησε, με τις σκέψεις 72 έως 74 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι τα άρθρα 174, 176, 177 και 178 ΣΛΕΕ δεν μπορούσαν να αποτελέσουν νομική βάση για την έκδοση της προτεινόμενης πράξεως και ότι η πρόταση ΕΠΠ δεν πληρούσε, επομένως, την εν λόγω προϋπόθεση.
- 36 Συναφώς, οι αναιρεσιδόντες υποστηρίζουν, καταρχάς, ότι οι σχετικές διατάξεις των Συνθηκών ΕΕ και ΛΕΕ δεν περιορίζουν το δικαίωμα υποβολής προτάσεως ΕΠΠ μόνο στους τομείς στους οποίους η Ένωση έχει αποκλειστική αρμοδιότητα. Κατά τους αναιρεσιδόντες, το εν λόγω δικαίωμα μπορεί επίσης να ασκηθεί στους τομείς στους οποίους υφίστανται συντρέχουσες αρμοδιότητες, συμπεριλαμβανομένου, κατά συνέπεια, του τομέα της πολιτικής συνοχής. Η επίμαχη πρόταση ΕΠΠ, η οποία υποβλήθηκε βάσει των άρθρων 174 έως 178 ΣΛΕΕ, προϋποθέτει νομοθετική διαδικασία εφαρμοζόμενη επί συντρεχουσών αρμοδιοτήτων.
- 37 Εν προκειμένω, κατά τους αναιρεσιδόντες, το Γενικό Δικαστήριο, με τις σκέψεις 73 και 74 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, συνόψισε εσφαλμένως τις συμπληρωματικές πληροφορίες και, κατ' αυτόν τον τρόπο, απέδωσε στην επίμαχη πρόταση ΕΠΠ περιεχόμενο που δεν ήταν δυνατόν να συναχθεί από τα έγγραφα τα οποία διαβίβασαν οι διοργανωτές. Συγκεκριμένα, οι τελευταίοι ανέμεναν σαφώς από την προτεινόμενη πράξη, πρώτον, τον ορισμό της έννοιας της «περιφέρειας με εθνικές μειονότητες» καθώς και τη δημιουργία του νομικού και θεσμικού πλαισίου μιας τέτοιας περιφέρειας και, δεύτερον, ως παράρτημα της εν λόγω πράξεως, τον ονομαστικό καθορισμό των υφιστάμενων περιφερειών με εθνικές μειονότητες. Αντιθέτως, οι διοργανωτές δεν αντιμετώπιζαν το ενδεχόμενο να υποχρεώνει η προτεινόμενη πράξη τα κράτη μέλη να ορίσουν την εν λόγω έννοια ή να καταρτίσουν τον κατάλογο των περιφερειών. Κατά τους αναιρεσιδόντες, το γεγονός ότι οι διοργανωτές δεν μνημόνευσαν λεπτομερώς τη διαδικασία που θα πρέπει να ακολουθηθεί για την έκδοση της προτεινόμενης πράξεως δεν μπορεί να έχει επίπτωση επί της καταχώρισεως της επίμαχης προτάσεως ΕΠΠ, δεδομένου ότι τα άρθρα 174 έως 178 ΣΛΕΕ παρέχουν τη δυνατότητα στην Επιτροπή να υποβάλει πρόταση για την έκδοση τέτοιας πράξεως.
- 38 Εν συνεχεία, οι αναιρεσιδόντες και η Ουγγαρία υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη, εν πάση περιπτώσει, το άρθρο 4, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 211/2011, καθόσον εκτίμησε ότι εν προκειμένω δεν πληρούταν η προϋπόθεση που προβλέπει η εν λόγω διάταξη. Συγκεκριμένα, κατά την άποψη των αναιρεσιδόντων και της Ουγγαρίας, από γραμματική ερμηνεία της εν λόγω διατάξεως προκύπτει ότι η Επιτροπή μπορεί να απορρίπτει την αίτηση καταχωρίσεως προτάσεως ΕΠΠ μόνον αν η εν λόγω πρόταση ευρίσκεται καταφανώς εκτός του πλαισίου των αρμοδιοτήτων βάσει των οποίων η Επιτροπή μπορεί να υποβάλει πρόταση για την έκδοση νομικής πράξεως της Ένωσης προς εφαρμογή των Συνθηκών. Εν προκειμένω, πέραν του ότι η Επιτροπή υπερέβη την εξουσία εκτιμήσεως που διαθέτει κατά την καταχώριση της προτάσεως ΕΠΠ, η επίμαχη πρόταση ΕΠΠ εμπίπτει σαφώς στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής και έχει ως σκοπό τη βελτίωση του υφιστάμενου κανονιστικού πλαισίου για την προστασία των σκοπών που επιδιώκει και των αξιών που αναγνωρίζει η Ένωση. Επομένως, κατά την άποψη των αναιρεσιδόντων και της Ουγγαρίας, το Γενικό Δικαστήριο, επικυρώνοντας ένα τέτοιο εσφαλμένο συμπέρασμα της Επιτροπής, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο.
- 39 Τέλος, οι αναιρεσιδόντες προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν αποφάνθηκε, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, επί του ζητήματος της ερμηνείας του άρθρου 4, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 211/2011 όσον αφορά τον καταφανή χαρακτήρα της ελλείψεως αρμοδιότητας της Επιτροπής. Ως εκ τούτου, κατά τους αναιρεσιδόντες, το Γενικό Δικαστήριο παρέβη την υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει, και η εν λόγω έλλειψη αιτιολογίας δικαιολογεί, αφ' εαυτής, την αναίρεση της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως.

- 40 Κατά την Επιτροπή, με την άποψη της οποίας συντάσσονται η Ρουμανία και η Σλοβακική Δημοκρατία, στον βαθμό που, με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσείοντες αμφισβητούν τις διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου σχετικά με το αντικείμενο της επίμαχης προτάσεως ΕΠΠ, οι οποίες εμπεριέχουν εκτίμηση πραγματικών περιστατικών εμπίπτουσα αποκλειστικώς στην εξουσία του Γενικού Δικαστηρίου, ο ως άνω λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος. Εν πάση περιπτώσει, ο ως άνω λόγος αναιρέσεως είναι είτε αλυσιτελής, είτε αβάσιμος. Κατά την Επιτροπή, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς εκτίμησε, με τις σκέψεις 66 έως 90 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι, υπό το πρίσμα της επίμαχης προτάσεως ΕΠΠ και στο πλαίσιο μιας αρχικής εξετάσεως των στοιχείων τα οποία η Επιτροπή είχε στη διάθεσή της, αυτή καταφανώς δεν μπορούσε να προτείνει την έκδοση πράξεως της Ένωσης που να αντιστοιχεί στην προτεινόμενη πράξη, βάσει των άρθρων 174, 176, 177 και 178 ΣΛΕΕ.
- 41 Η Ρουμανία υπογραμμίζει, ειδικότερα, το γεγονός ότι η Ένωση δεν έχει, βάσει των Συνθηκών, ρητή νομοθετική αρμοδιότητα στον τομέα της προστασίας των προσώπων που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες. Κατά το εν λόγω κράτος μέλος, η Ένωση δεν δύναται, εξάλλου, να ενεργήσει στον εν λόγω τομέα καταστρατηγώντας τις αρμοδιότητες που διαθέτει σε άλλους τομείς, όπως είναι ο πολιτισμός, η εκπαίδευση ή η περιφερειακή πολιτική. Τέλος, κατά το εν λόγω κράτος μέλος, η Ένωση δεν δύναται, προφανώς, να αποκτήσει, μέσω μιας ΕΠΠ, νέες αρμοδιότητες στον τομέα της προστασίας των προσώπων που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες.
- 42 Η Σλοβακική Δημοκρατία προσθέτει, ιδίως, ότι, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζουν οι αναιρεσείοντες, το άρθρο 4, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 211/2011 δεν μπορεί να ερμηνευθεί, λόγω του γεγονότος και μόνον ότι στην εν λόγω διάταξη υπάρχει το επίρρημα «καταφανώς», υπό την έννοια ότι η Επιτροπή οφείλει να περιοριστεί, κατά το στάδιο της καταχωρίσεως προτάσεως ΕΠΠ, σε μια εκ πρώτης όψεως εξέταση. Κατά το εν λόγω κράτος μέλος, δεν ήταν αναγκαίο, εν προκειμένω, να λάβει θέση το Γενικό Δικαστήριο, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, όσον αφορά τη σημασία του όρου αυτού.
- 43 Επιπλέον, το εν λόγω κράτος μέλος επισημαίνει ότι οι επικρίσεις των αναιρεσιδόντων ως προς τη διαπίστωση του Γενικού Δικαστηρίου που εκτίθεται στη σκέψη 73 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, κατά την οποία η προτεινόμενη πράξη έπρεπε να υποχρεώνει τα κράτη μέλη να ορίζουν την έννοια της «περιφέρειας με εθνική μειονότητα» και να καταρτίζουν κατάλογο των περιφερειών αυτών, οφείλονται σε σφάλμα της αποδόσεως της εν λόγω σκέψεως στην ουγγρική γλώσσα.
- 44 Οι αναιρεσείοντες αντιτάσσουν, επ' αυτού, ότι θα πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να υπερισχύσει η απόδοση της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως στην ουγγρική γλώσσα, δεδομένου ότι η ουγγρική είναι η γλώσσα διαδικασίας εν προκειμένω.
- 45 Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσείοντες, υποστηριζόμενοι από την Ουγγαρία, προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο, κατ' ουσίαν, ότι ερμήνευσε εσφαλμένως το άρθρο 174 ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 4, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, καθόσον φαίνεται να προσέδωσε εξαντλητικό χαρακτήρα στον κατάλογο των «προβλημάτων» που μνημονεύονται στο άρθρο 174, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ.
- 46 Συναφώς, κατά τους αναιρεσείοντες, από την απόδοση της διατάξεως αυτής στην ουγγρική και στην αγγλική γλώσσα προκύπτει, μεταξύ άλλων, σαφώς ότι ο εν λόγω κατάλογος έχει ενδεικτικό χαρακτήρα. Εντούτοις, κατά την άποψή τους, έστω και αν το Γενικό Δικαστήριο δεν αποφάνθηκε ρητώς ως προς το ζήτημα αυτό, θα μπορούσε να συναχθεί από την περιλαμβανόμενη στη σκέψη 86 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως διαπίστωση του Γενικού Δικαστηρίου ότι το εν λόγω δικαιοδοτικό όργανο εκτίμησε ότι ο κατάλογος αυτός έχει εξαντλητικό χαρακτήρα. Εν πάση περιπτώσει, αν θεωρηθεί, παρ' όλα αυτά, ότι το Γενικό Δικαστήριο, με τη σκέψη 87 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, αναγνώρισε εμμέσως τη δυνατότητα διευρύνσεως του εν λόγω καταλόγου, θα έπρεπε να συναχθεί το συμπέρασμα ότι, με την εν λόγω διφορούμενη αιτιολογία, το Γενικό Δικαστήριο παρέβη την υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει.

- 47 Επιπλέον, κατά τους αναιρεσείοντες, το Γενικό Δικαστήριο, καταλήγοντας στο συμπέρασμα, με την ίδια σκέψη 87 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι δεν αποδείχθηκε ότι τα εθνικά, πολιτιστικά, θρησκευτικά ή γλωσσικά χαρακτηριστικά των περιφερειών με εθνικές μειονότητες συστηματικώς αποτελούν, όσον αφορά την οικονομική ανάπτυξη των εν λόγω περιφερειών, μειονέκτημα σε σύγκριση με τις γειτνιάζουσες περιφέρειες, παρέβη επίσης το άρθρο 174, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι πλείονα επιχειρήματα και στατιστικά στοιχεία που προβλήθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου καταδεικνύουν ότι οι περιφέρειες με εθνικές μειονότητες πλήττονται από σοβαρό και μόνιμο δημογραφικό μειονέκτημα.
- 48 Οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν, ωσαύτως, ότι και το άρθρο 3, παράγραφος 5, του κανονισμού 1059/2003 παρέχει, επίσης, τη δυνατότητα συνεκτιμήσεως ορισμένων ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των περιφερειών με εθνικές μειονότητες στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής.
- 49 Η Ουγγαρία, συμμεριζόμενη, κατ' ουσίαν, τη συλλογιστική αυτή, υπενθυμίζει, ιδίως, ότι υπάρχουν ήδη, στο δίκαιο της Ένωσης, νομικές πράξεις που λαμβάνουν υπόψη, στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής, τα χαρακτηριστικά περί των οποίων γίνεται λόγος στην επίμαχη πρόταση ΕΠΠ.
- 50 Η Επιτροπή, η Ρουμανία και η Σλοβακική Δημοκρατία υποστηρίζουν, προσυπογράφοντας τη συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου κατά της οποίας βάλλει ο τρίτος λόγος αναίρεσεως, ότι αυτός ο λόγος αναίρεσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 51 Καταρχάς, επισημαίνεται ότι, όσον αφορά τη διαδικασία καταχωρίσεως προτάσεως ΕΠΠ, απόκειται στην Επιτροπή, βάσει του άρθρου 4 του κανονισμού 211/2011, να εξετάζει αν μια τέτοια πρόταση πληροί τις προϋποθέσεις καταχωρίσεως που επιβάλλονται, μεταξύ άλλων, βάσει της παραγράφου 2, στοιχείο β', του άρθρου αυτού. Πρέπει, επομένως, να λαμβάνονται υπόψη, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του εν λόγω άρθρου, οι πληροφορίες σχετικά με το αντικείμενο και τους σκοπούς της προτάσεως ΕΠΠ τις οποίες παρέχουν οι διοργανωτές της ΕΠΠ, είτε υποχρεωτικώς είτε, σύμφωνα με το παράρτημα II του κανονισμού αυτού, προαιρετικώς (απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2017, Αναγνωστάκης κατά Επιτροπής, C-589/15 P, EU:C:2017:663, σκέψη 45).
- 52 Όπως υπενθυμίζεται στην αιτιολογική σκέψη 10 του κανονισμού αυτού, η απόφαση περί της καταχωρίσεως προτάσεως ΕΠΠ κατά την έννοια του άρθρου 4 του εν λόγω κανονισμού πρέπει να λαμβάνεται σύμφωνα με την αρχή της χρηστής διοικήσεως, προς την οποία συναρτάται, ειδικότερα, η υποχρέωση του αρμόδιου θεσμικού οργάνου να προβαίνει σε επιμελή και αμερόληπτο έλεγχο, κατά τον οποίο λαμβάνονται, επίσης, υπόψη όλα τα κρίσιμα στοιχεία της υπό κρίση περιπτώσεως (απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2017, Αναγνωστάκης κατά Επιτροπής, C-589/15 P, EU:C:2017:663, σκέψη 47).
- 53 Επιπλέον, σύμφωνα με τους σκοπούς των οποίων η επίτευξη επιδιώκεται με την ΕΠΠ, όπως αυτοί εκτίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 1 και 2 του κανονισμού 211/2011 και συνίστανται, μεταξύ άλλων, στην ενθάρρυνση της συμμετοχής των πολιτών και στο να καταστεί η Ένωση πιο προσιτή, η προϋπόθεση καταχωρίσεως κατά το άρθρο 4, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού αυτού πρέπει να ερμηνεύεται και να εφαρμόζεται από την Επιτροπή, σε περίπτωση κατά την οποία έχει υποβληθεί σε αυτήν πρόταση ΕΠΠ, κατά τρόπο διασφαλίζοντα ότι η ΕΠΠ είναι ευχερώς προσβάσιμη (απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2017, Αναγνωστάκης κατά Επιτροπής, C-589/15 P, EU:C:2017:663, σκέψη 49).
- 54 Επομένως, η Επιτροπή δύναται να απορρίψει την αίτηση καταχωρίσεως προτάσεως ΕΠΠ βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 211/2011 μόνο σε περίπτωση κατά την οποία πρόταση ΕΠΠ, λαμβανομένων υπόψη του αντικειμένου και των σκοπών της, όπως προκύπτουν από τις υποχρεωτικές και, ενδεχομένως, συμπληρωματικές πληροφορίες που έχουν παράσχει οι

διοργανωτές κατ' εφαρμογήν του παραρτήματος II του εν λόγω κανονισμού, προδήλως δεν εμπίπτει στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων δυνάμει των οποίων η Επιτροπή μπορεί να υποβάλει πρόταση νομικής πράξεως της Ένωσης για την εφαρμογή των Συνθηκών (απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2017, Αναγνωστάκης κατά Επιτροπής, C-589/15 P, EU:C:2017:663, σκέψη 50).

- 55 Συνεπώς, ακριβώς υπό το πρίσμα των εν λόγω αρχών πρέπει να εξετασθεί αν το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, βάσει των εκτιμήσεων που διαλαμβάνονται στις σκέψεις 72 έως 89 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή ορθώς εκτίμησε ότι ούτε τα άρθρα 174 έως 178 ΣΛΕΕ ούτε και άλλες διατάξεις της εν λόγω Συνθήκης καθιστούσαν δυνατή την έκδοση της προτεινόμενης πράξεως και ότι το ως άνω θεσμικό όργανο μπορούσε, επομένως, να απορρίψει την αίτηση καταχώρισεως της εν λόγω προτάσεως.
- 56 Συναφώς, επισημαίνεται, καταρχάς, ότι από την επίμαχη πρόταση ΕΠΠ, όπως περιγράφεται λεπτομερέστερα, ιδίως, στις σκέψεις 3 και 5 έως 8 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, προκύπτει ότι ο σκοπός της εν λόγω προτάσεως ήταν να επιτύχει, μέσω της εκδόσεως της προτεινόμενης πράξεως, να δώσει η Ένωση, στο πλαίσιο της ενωσιακής πολιτικής συνοχής, ιδιαίτερη προσοχή στις «περιφέρειες με εθνικές μειονότητες», ήτοι στις περιφέρειες των οποίων τα εθνοτικά, πολιτιστικά, θρησκευτικά ή γλωσσικά χαρακτηριστικά διαφέρουν από εκείνα των γειτνιαζουσών περιφερειών. Ειδικότερα, ζητείτο, επομένως, από την Ένωση να λαμβάνει, βάσει, μεταξύ άλλων, των άρθρων 174 έως 178 ΣΛΕΕ, μέτρα στήριξης, διατήρησης ή ανάπτυξης προς όφελος τέτοιων περιφερειών, ή, τουλάχιστον, να λαμβάνει υπόψη της σε μεγαλύτερο βαθμό τις εν λόγω περιφέρειες, δεδομένου ότι αυτές βρίσκονται συχνά, κατά τη γνώμη των διοργανωτών, σε μειονεκτική θέση σε σύγκριση με τις γειτνιαζουσες περιφέρειες.
- 57 Όσον αφορά την εξέταση την οποία διενήργησε, εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο προκειμένου να ελέγξει αν τα άρθρα 174 έως 178 ΣΛΕΕ μπορούσαν να αποτελέσουν νομικές βάσεις για τον σκοπό αυτό, διαπιστώνεται, πρώτον, ότι το Γενικό Δικαστήριο αντιμετώπισε το ζήτημα αυτό, ιδίως με τις σκέψεις 81, 85 και 87 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, κατά των οποίων βάλλει ο πρώτος λόγος αναρέσεως, ως αναγόμενο, κατ' ουσίαν, σε εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων, επιρρίπτοντας, συναφώς, το βάρος αποδείξεως στους νυν αναιρεσεύοντες.
- 58 Συγκεκριμένα, αφού έκρινε, με τη σκέψη 80 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι η επιχειρηματολογία των νυν αναιρεσειόντων στο πλαίσιο αυτό θεμελιωνόταν σε εκτιμήσεις οι οποίες ουδόλως τεκμηριώνονταν και, πολλώ μάλλον, ουδόλως αποδεικνύονταν, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, αφενός, με τη σκέψη 81 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι οι νυν αναιρεσεύοντες δεν είχαν αποδείξει ότι η εφαρμογή της ενωσιακής πολιτικής συνοχής, τόσο από την Ένωση όσο και από τα κράτη μέλη, απειλούσε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των περιφερειών με εθνικές μειονότητες.
- 59 Αφετέρου, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, με τη σκέψη 85 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι οι νυν αναιρεσεύοντες δεν είχαν αποδείξει ούτε ότι τα ιδιαίτερα εθνοτικά, πολιτιστικά, θρησκευτικά ή γλωσσικά χαρακτηριστικά των περιφερειών με εθνικές μειονότητες θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως σοβαρό και μόνιμο δημογραφικό μειονέκτημα, κατά την έννοια του άρθρου 174, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ.
- 60 Το Γενικό Δικαστήριο, ακολουθώντας μια τέτοια συλλογιστική, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο.
- 61 Διαπιστώνεται, καταρχάς, ότι το ζήτημα αν το προτεινόμενο μέτρο στο πλαίσιο μιας ΕΠΠ εμπίπτει στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής βάσει των οποίων αυτή μπορεί να υποβάλει πρόταση για την έκδοση νομικής πράξεως της Ένωσης προς εφαρμογή των Συνθηκών, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 211/2011, δεν αποτελεί, εκ πρώτης όψεως, ζήτημα αναγόμενο στα πραγματικά περιστατικά ή στην εκτίμηση των αποδείξεων το οποίο υπόκειται, αυτό καθαυτό, στους κανόνες σχετικά με το βάρος αποδείξεως, αλλά αποτελεί, κατ' ουσίαν, ζήτημα ερμηνείας και εφαρμογής των επίμαχων διατάξεων των Συνθηκών.

- 62 Επομένως, σε περίπτωση κατά την οποία έχει υποβληθεί στην Επιτροπή αίτηση καταχωρίσεως προτάσεως ΕΠΠ, το εν λόγω θεσμικό όργανο δεν είναι, κατά το στάδιο αυτό, αρμόδιο να ελέγξει ότι έχουν αποδειχθεί όλα τα προβαλλόμενα πραγματικά στοιχεία ούτε ότι η αιτιολογία στην οποία στηρίζονται η πρόταση και τα προτεινόμενα μέτρα είναι επαρκής. Το εν λόγω θεσμικό όργανο οφείλει να περιοριστεί στο να εξετάσει, προκειμένου να εκτιμηθεί η τήρηση της προϋποθέσεως καταχωρίσεως την οποία προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 211/2011, αν, από αντικειμενική άποψη, τέτοια μέτρα, εξεταζόμενα *in abstracto*, θα μπορούσαν να ληφθούν βάσει των Συνθηκών.
- 63 Συνεπώς, εκτιμώντας ότι οι νυν αναιρεσείοντες όφειλαν να αποδείξουν ότι πληρούνταν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις για την έκδοση της προτεινόμενης πράξεως βάσει των άρθρων 174, 176, 177 και 178 ΣΛΕΕ, το Γενικό Δικαστήριο παρανόησε, όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 35 έως 38 και 57 έως 61 των προτάσεών του, την προϋπόθεση καταχωρίσεως την οποία προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 211/2011 και την απορρέουσα εξ αυτής κατανομή των καθηκόντων μεταξύ των διοργανωτών μιας ΕΠΠ και της Επιτροπής στο πλαίσιο της διαδικασίας καταχωρίσεως.
- 64 Πράγματι, μια τέτοια παραδοχή δεν μπορεί να είναι σύμφωνη με τις αρχές που υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 53 και 54 της παρούσας αποφάσεως, σύμφωνα με τις οποίες η Επιτροπή, σε περίπτωση κατά την οποία έχει υποβληθεί σε αυτήν πρόταση ΕΠΠ, οφείλει να ερμηνεύει και να εφαρμόζει την εν λόγω προϋπόθεση καταχωρίσεως κατά τρόπο διασφαλίζοντα ότι η ΕΠΠ είναι ευχερώς προσβάσιμη και δύναται να απορρίψει την αίτηση καταχωρίσεως της εν λόγω προτάσεως μόνο σε περίπτωση κατά την οποία η εν λόγω πρόταση προδήλως δεν εμπίπτει στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της (πρβλ. απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2017, Αναγνωστάκης κατά Επιτροπής, C-589/15 P, EU:C:2017:663, σκέψεις 49 και 50).
- 65 Δεύτερον, στο μέτρο που οι αναιρεσείοντες προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο, ειδικότερα, ότι προέκρινε, ιδίως με τη σκέψη 86 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, εσφαλμένη ερμηνεία του άρθρου 174 ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 4, παράγραφος 2, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ, επισημαίνεται ότι, με τις σκέψεις 85 έως 89 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε, εν ολίγοις, το ζήτημα αν περιφέρειες όπως αυτές περί των οποίων γίνεται λόγος στην επίμαχη πρόταση ΕΠΠ, ήτοι περιφέρειες με εθνικές μειονότητες, μπορούν, υπό το πρίσμα των χαρακτηριστικών τους, να θεωρούνται ως περιοχές κατά την έννοια του άρθρου 174 ΣΛΕΕ και, ως εκ τούτου, αν είναι δυνατή, για τις εν λόγω περιφέρειες, η λήψη, δυνάμει της εν λόγω διατάξεως, μέτρων στο πλαίσιο της ενωσιακής πολιτικής συνοχής.
- 66 Στο πλαίσιο αυτό, αφού εξέτασε, ειδικότερα, αν τα εν λόγω χαρακτηριστικά, τα οποία είναι εθνοτικής, πολιτιστικής, θρησκευτικής ή γλωσσικής φύσεως, εμπίπτουν στην έννοια του «σοβαρού και μόνιμου δημογραφικού προβλήματος», κατά το άρθρο 174, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, το Γενικό Δικαστήριο, με τη σκέψη 89 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, έδωσε συναφώς αρνητική απάντηση.
- 67 Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, συγκεκριμένα, με τη σκέψη 86 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, ότι από το γράμμα του άρθρου 174, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, ή από το παράγωγο δίκαιο, δεν μπορούσε να συναχθεί ότι στην εν λόγω έννοια «μπορούν να περιλαμβάνονται τα ιδιαίτερα εθνοτικά, πολιτιστικά, θρησκευτικά ή γλωσσικά χαρακτηριστικά των περιφερειών με εθνικές μειονότητες».
- 68 Συναφώς, είναι αληθές ότι το άρθρο 174 ΣΛΕΕ περιγράφει τους σκοπούς της πολιτικής συνοχής της Ένωσης κατά γενικό τρόπο και παρέχει στην Ένωση ένα ευρύ περιθώριο χειρισμών όσον αφορά τις δράσεις που μπορεί να αναλαμβάνει στον τομέα της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, λαμβανομένης υπόψη μιας ευρείας αντιλήψεως σχετικά με τις περιοχές τις οποίες ενδέχεται να αφορούν οι εν λόγω δράσεις.

- 69 Ειδικότερα, ο περιλαμβανόμενος στο άρθρο 174, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ κατάλογος των περιοχών «που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά προβλήματα» έχει, όπως καθίσταται προφανές από τη χρήση των όρων «μεταξύ των εν λόγω περιοχών» και «όπως» στην εν λόγω διάταξη, ενδεικτικό και όχι εξαντλητικό χαρακτήρα.
- 70 Ωστόσο, όπως επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο με τις σκέψεις 87 και 89 της αποφάσεώς του, τα ιδιαίτερα εθνοτικά, πολιτιστικά, θρησκευτικά ή γλωσσικά χαρακτηριστικά των περιφερειών με εθνικές μειονότητες δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι αποτελούν συστηματικώς, όσον αφορά την οικονομική ανάπτυξη, μειονέκτημα σε σύγκριση με τις γειτνιάζουσες περιφέρειες.
- 71 Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο, έχοντας αποκλείσει, με τις σκέψεις 85 έως 89 της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, το ενδεχόμενο να εμπίπτει συστηματικώς μια περιφέρεια με εθνικές μειονότητες, υπό το πρίσμα των ιδιαίτερων εθνοτικών, πολιτιστικών, θρησκευτικών ή γλωσσικών χαρακτηριστικών της, στις «περιοχές που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά προβλήματα», κατά την έννοια του άρθρου 174, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, ερμήνευσε ορθώς την έννοια της «εν λόγω περιοχής» περί της οποίας γίνεται λόγος στην εν λόγω διάταξη και, ως εκ τούτου, δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο ως προς το σημείο αυτό.
- 72 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, το Γενικό Δικαστήριο, έχοντας κρίνει ότι, για την καταχώριση της επίμαχης προτάσεως ΕΠΠ, οι νυν αναιρεσείοντες όφειλαν να αποδείξουν ότι πληρούνταν η προϋπόθεση την οποία προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 211/2011, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο.
- 73 Επομένως, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να γίνει δεκτή και, κατά συνέπεια, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί, χωρίς να απαιτείται να εξετασθούν επιπλέον τα λοιπά επιχειρήματα που προβλήθηκαν προς στήριξη του πρώτου, του δεύτερου και του τρίτου λόγου αναιρέσεως ούτε οι λοιποί λόγοι της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως. Ομοίως, δεν παρίσταται ανάγκη να αποφανθεί το Δικαστήριο επί του παραδεκτού ή επί του βασίμου των νέων λόγων που ζήτησαν να προβάλουν οι αναιρεσείοντες.

Επί της διαφοράς που υποβλήθηκε προς κρίση ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου

- 74 Κατά το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όταν το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου, μπορεί είτε να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον είναι ώριμη προς εκδίκαση, είτε να την αναπέμψει στο Γενικό Δικαστήριο για να την κρίνει.
- 75 Εν προκειμένω, η υπόθεση είναι ώριμη προς εκδίκαση.
- 76 Από τη διαπίστωση που εκτίθεται στη σκέψη 72 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι ο λόγος ακυρώσεως που προέβαλαν με την προσφυγή οι νυν αναιρεσείοντες, με τον οποίο υποστήριξαν ότι η Επιτροπή παρέβη το άρθρο 4, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 211/2011 λόγω του ότι απέρριψε την αίτηση καταχωρίσεως της επίμαχης προτάσεως ΕΠΠ, είναι βάσιμος.
- 77 Κατά συνέπεια, η επίδικη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 78 Κατά το άρθρο 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναιρέσεως γίνεται δεκτή και το Δικαστήριο κρίνει το ίδιο οριστικά τη διαφορά, αυτό αποφαινεται επί των εξόδων.

- 79 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του εν λόγω Κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.
- 80 Δεδομένου ότι οι αναιρεσείοντες ζήτησαν να καταδικαστεί η Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα και ότι η τελευταία ηττήθηκε, η Επιτροπή πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα της πρωτόδικης και της αναιρετικής διαδικασίας.
- 81 Κατά το άρθρο 184, παράγραφος 4, του ίδιου Κανονισμού, οι παρεμβαίνοντες φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) Αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 10ης Μαΐου 2016, Izsák και Dabis κατά Επιτροπής (T-529/13, EU:T:2016:282).
- 2) Ακυρώνει την απόφαση C(2013) 4975 τελικό της Επιτροπής, της 25ης Ιουλίου 2013, σχετικά με την αίτηση καταχώρισεως της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας πολιτών «Πολιτική συνοχής για την ισότητα των περιφερειών και τη διατήρηση των ιδιαίτερων πολιτιστικών χαρακτηριστικών τους».
- 3) Καταδικάζει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα της πρωτόδικης και της αναιρετικής διαδικασίας.
- 4) Η Ουγγαρία, η Ρουμανία και η Σλοβακική Δημοκρατία φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.

(υπογραφές)